

Vragen van de deelnemers van het symposium 'Selfruggie. Mam, heb ik dat?'

Er waren tijdens de bijeenkomst te veel vragen om in drie kwartier te beantwoorden door het panel. De vragen die op dat moment niet door het panel beantwoord zijn, zijn hieronder beantwoord door medewerkers van MIND in overleg met de panelleden.

- **Thuiszitters**

"Toen ik 16/17 was, mocht ik niet meer naar school. Ik wilde wel, maar er was geen school op VWO-niveau waar ik met mijn problematiek heen kon. Vavo / staatsexamens werden niet betaald door leerplicht. Gevolg was dat ik alleen maar slechter ging. Een goede laagdrempelige prikkelende school had geholpen. Kleinschalig opbouwend.

1. Waarom gaat hier geen geld en energie naar toe?
2. 25% minder thuiszitters per jaar; helpt dat niet alleen de makkelijke gevallen?"

Antw.:

De aanpak van thuiszitters zal ongetwijfeld ertoe lijden dat de situaties die het gemakkelijkst opgelost kunnen worden, als eerste ook werkelijk opgelost worden (het 'laaghangend fruit'). De meest ingewikkelde situaties gaan vaak over kinderen die het minst goed passen op onze scholen. Goed helpende oplossingen (bijvoorbeeld met een Vavo staatsexamen) die niet in het systeem passen, zouden we graag toegepast zien.

- **Wachlijsten**

De gemeente wijst naar de aanbieder van jeugdhulp en de aanbieder wijst naar de gemeente. Waar ligt de oorzaak en hoe lossen we dit op? Kind mag niet langer de dupe hiervan zijn.

Antw.: Momenteel een hoogst actueel onderwerp. Naar aanleiding van schrijvende casus in de media (meisje met suïcidale gedachten op maandenlange wachtlijst) is er op 21 juni 2017 een spoeddebat in de Tweede Kamer geweest.

Feit dat gemeente naar aanbieder wijst en vice versa ('van het kastje naar de muur') is een groot probleem. Voor het oplossen van wachtlijsten hebben beide partijen een verantwoordelijkheid en ook is er nog steeds voor het rijk een regierol weggelegd. Zie de berichten op de website:

<https://wijzijnmind.nl/nieuws/mind-onderschrijft-aandacht-voor-knelpunten-in-de-jeugd-ggz-door-ondertekenen-petitie>

- **Het geld bij de gemeente is op: wat doe je tegen de wachtlijsten?**

Antw.: Dat geld op is, of schaars, is geen reden om passende zorg aan kinderen te ontzeggen. Gemeente is verantwoordelijk, dit staat ook letterlijk zo in de Jeugdwet. In het spoeddebat van 21 juni 2017 zijn enkele moties ingebracht om de wachtlijsten-problematiek vlot te trekken. Hier wordt 27 juni 2017 over gestemd:

https://www.tweedekamer.nl/zoeken?qry=31839&fromdate=21%2F06%2F2017&todate=21%2F06%2F2017&fld_prl_kamerstuk=Moties&Type=Kamerstukken&clusterName=Moties

Wij zijn met name blij met de motie Kooiman/Peters die de staatssecretaris oproept te inventariseren in welke gemeenten doorzettingsmacht geregeld is. Dit idee is door MIND uitgewerkt en door VNG/VWS overgenomen om oplossingen voor vastlopende zorgvragen te forceren.

- **Hoe zorgen we voor minder thuiszitters?**

Antw.: Thuiszitters zijn kinderen die gewoon recht hebben op passend onderwijs. Ouders weten vaak wat kinderen nodig hebben om tot leren te komen. Scholen en gemeente samen moeten zorgen dat zo'n passend pakket geleverd wordt.

- **Hoe kunnen we er voor zorgen dat de inhoud leidend is i.p.v. de financiering stroming?**

Antw.: We moeten met elkaar niet langer accepteren dat er kinderen zonder onderwijs thuis zitten.

- **Waar kunnen jongeren en ouders terecht voor onafhankelijk advies over de jeugdhulp?**

Antw.: Elke gemeente is verplicht om Onafhankelijke Cliëntondersteuning aan te bieden. Vaak wordt dit ingekocht bij een lokale organisatie, maar ook anderen (met expertise op een bepaald vlak) kunnen dit oppakken.

- **Hoe onafhankelijk is onafhankelijke cliëntondersteuning in een sociaal team dat tevens de zorg moet initiëren?**

Antw.: Niet of nauwelijks. Dit moet dus anders en beter geregeld worden. Geef lokaal aan dat deze vorm van cliëntondersteuning niet onafhankelijk is.

- **Hoe zorgen we ervoor dat onafhankelijke cliëntondersteuning goed geregeld wordt binnen gemeenten?**

Antw.: Lokaal beleid beïnvloeden. Ouders, jongeren, belangenorganisaties en adviesraden samen! Mind heeft hier een speerpunt van gemaakt. Op landelijk niveau vindt een lobby plaats bij de Tweede Kamer, waar onlangs een motie is aangenomen. Om beter bekend te maken wat de rechten zijn is samen met het NJI een brochure voor ouders ontwikkeld:

<http://www.nji.nl/nl/Publicaties/Nji-publicaties/onafhankelijke-clientondersteuning>

- **Wat doen jullie tegen de opvang van de zwaarste ggz-jeugd doelgroepen die bijna nergens opgenomen worden?**

Antw.: MIND is een belangenorganisatie. Wij stellen problemen en knelpunten aan de orde bij de overheid en aanbieders. We weten dat er voor deze doelgroep nauwelijks aanbod is, ook al omdat het aanbod wat nodig is een hoge mate van maatwerk kent; het moet dus feitelijk op maat voor één cliënt gemaakt worden.

- **Geachte heer Dullaert, spreekt u ook met de onderwijsinspectie om scholen meer ruimte te geven om uitzonderingen te maken voor jongeren uit de jeugd-ggz de mogelijkheid te geven om met kleine aanpassingen op school te blijven?**

Antw.: Voor informatie over de thuiszitters verwijzen we naar: <https://www.passendonderwijs.nl/in-en-om-de-school/thuiszitten-voorkomen/>

- **Wat doen jullie met digitale jeugdondersteuning in de jeugd GGz voorbeeld de kindertelefoon maar dan digitaal?**

Antw.: Je kunt ook chatten met de kindertelefoon. Je kunt anoniem met een vrijwilliger (8- 12) of met een vrijwilliger of jongere als je tussen 13 en 18 jaar ben. De kindertelefoon is telefonisch of via de chat bereikbaar van 11.00 – 20.00 uur en in het weekend van 14.00 – 20.00 uur. De jongeren om mee te chatten zijn elke werkdag van 18.00 tot 20.00 uur bereikbaar.

- **Hoe zorgen wij ervoor dat jongeren weten van onafhankelijke cliëntondersteuning?**

Antw.: De gemeente heeft de taak de burgers te informeren over de voorzieningen. Dus ook over Onafhankelijke Cliëntondersteuning. Daarnaast is het belangrijk dat belangenorganisaties, organisaties van ervaringsdeskundigen, adviesraden en cliëntenraden de jongeren ook deze informatie geven.

- **Kunnen ouders en jongeren samen een raad (medezeggenschap) vormen?**

Antw.: Wat voor raad? Een adviesraad voor de gemeente? Ja, dat kan. Gemeente kan zo'n adviesraad instellen. Wel belangrijk om er rekening mee te houden dat belangen van jongeren en ouders niet altijd hetzelfde hoeven te zijn.

- **Waarom nemen hulpverleners geen verantwoordelijkheid op het moment dat ze een fout maken ten koste van de jongeren? Dit moet verbeterd worden, van elke melding leren we weer.**

Antw.: Dit heeft te maken met cultuur: is het voor een hulpverlener veilig genoeg om aan te geven dat hij/zij een fout gemaakt heeft? Van fouten kun je leren maar op fouten kun je als professional ook afgerekend worden. Het is aan organisaties om een veilige cultuur te waarborgen en het is ook aan de maatschappij om professionals die ene keer een fout maken niet aan de schandpaal te nagelen.

- **Kunnen jongeren met medezeggenschapservaring gemeenten en/of instellingen op weg helpen met medezeggenschap en participatie?**

Antw.: Dat is een goed idee. Er zijn vanmiddag verschillende groepen aanwezig, ExpEx, Adviesvangers, JONG doet mee!, U2BHeard, die de daarbij kan helpen. En het helpt als jongeren daarbij ondersteund worden. Bij de genoemde organisaties is dat veelal wel geregeld. Een groep jongeren uit de gemeente zelf zou met ondersteuning ook prima de participatie en medezeggenschap op weg kunnen helpen.

- **Waarom is er geen specialistische nazorg voor jongeren? Bijvoorbeeld een meldpunt voor jongeren. Aanbieden probleem via gemeente bijvoorbeeld PGB.**

Antw.: In zijn algemeenheid: als er zorg ontbreekt, dan is het aan gemeenten om dit in te kopen. Maar gemeenten weten het niet altijd, dus het is belangrijk om aan te geven wat er ontbreekt en waarom dat belangrijk is. Daarnaast kan ieder via een PGB natuurlijk meer vrijheid om in te kopen wat je belangrijk vindt, maar niet iedereen wil die weg bewandelen.

- **Hoe kunnen we “problemen” in de ontwikkeling normaliseren, terwijl het zorglandschap steeds groter wordt / zichtbaarder in de samenleving?**

Antw.: Lange tijd hebben we kinderen en jongeren die zich anders ontwikkelden afgezonderd in aparte scholen en instituten. Zo hebben we met elkaar een cultuur gerealiseerd waarin een grote mate van eenvormigheid is en iedereen lijkt te zijn gaan denken dat iedereen normaal is of moet zijn. De hele decentralisatie gaat gepaard met een beweging richting meer inclusie: iedereen doet mee, ook als je anders ontwikkelt. Hier moeten we met zijn allen nog aan wennen; al snel denken mensen: deze persoon is anders dus die hoort hier niet thuis. Destigmatisering gaat tijd kosten.

- **Ontschotten van de jeugdzorg**

Verslaafde vrouw met kind dat autisme heeft, krijgt gemiddeld 5 hulpverleners over de vloer: van maatschappelijk werk tot verslavingszorg. Graag 1 hulpverlener/regisseur.

Antw.: Dit is helaas nog vaak de praktijk, zeker als hulpverleners vanuit verschillende wetten werken, zoals in dit geval waarschijnlijk de Wmo en de jeugdwet. Er zijn wel experimenten om ontschotting te bevorderen zoals bijvoorbeeld toepassing van een integraal PGB waarbij je uit verschillende wetten toch dezelfde hulpverleners kan inhuren. Gemeenten kunnen, zeker wanneer de financiering vanuit hun eigen domeinen komen (zoals Jeugdwet, Wmo, Participatiewet) bijdragen aan het overzichtelijk houden van de hulpverlening.

- **Kinderen met ingewikkelde GGz-problematiek willen wel gesteund worden in hun ontwikkeling maar kunnen niets met ‘gewoon onderwijs’ of ‘gewone zorg’. Hoe financieren we hun ontwikkeling? En, wie heeft welke rol hierin?**

Antw.: Vaak is er voor deze kinderen geld beschikbaar vanuit de jeugdwet voor zorg en er is ook geld beschikbaar vanuit onderwijs. Maar zowel reguliere zorg als regulier onderwijs is niet wat deze kinderen nodig hebben. Ze kunnen wel ontwikkelen maar daarvoor is maatwerk nodig. In zo’n geval ontstaat er regelmatig een heen en weer geschuif als het om financiering gaat. Gemeente en onderwijs (school en eventueel samenwerkingsverband) moeten samen zorgdragen voor ontwikkelingsmogelijkheden voor elk kind. Het kan helpen om deze partijen samen aan tafel te hebben. Redeneer dan vanuit een haalbaar plan voor dit ene kind en spreek af wie welk stuk van de financiering op zich neemt. In de toekomst zien we liever dat deze verdeling niet steeds per kind gemaakt hoeft te worden maar dat er een vorm van integrale financiering mogelijk wordt (gevuld met geld uit jeugdwet en onderwijs) waarmee de ontwikkeling van een kind gefinancierd kan worden zonder dat er bij elk onderdeel weer bekeken moet worden wie de rekening betaalt.